

منشور حقوق بیمار

تهیه کننده: دکتر مریم رجبی
متخصص پزشکی قانونی

▶ منشور حقوق بیمار با تکیه بر ارزش‌های والای انسانی و با هدف تبیین حقوق گیرندگان خدمات سلامت و با رعایت موازین اخلاقی توسط وزارت بهداشت تهیه و در شورای سیاستگذاری وزارت بهداشت به تصویب رسیده. منشور حقوق بیمار ۵ محور اساسی دارد.

محور اول: دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است

۱. به اعتقادات فرهنگی و مذهبی بیمار احترام گذاشته
۲. برخورد با بیمار بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد.
۳. برخورد با بیمار همراه با تبعیض قومی، فرهنگی، مذهبی، جنسیتی نباشد.
۴. بر اساس دانش روز باشد.
۵. منافع بیمار به هر چیزی ترجیح داده شود.
۶. توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویتهای درمانی بیماران باشد.
۷. توزیع منابع سلامت مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد.
۸. توزیع منابع سلامت به همراه تامین امکانات رفاهی ضروری و به دور از تحمیل درد و محدودیتهای غیرضروری برای بیمار باشد.

محور اول: دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است

۹. توجه ویژه به کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست.
۱۰. خدمت‌رسانی در اسرع وقت انجام شود.
۱۱. به مواردی چون زبان، سن و جنس بیماران توجه شود.
۱۲. مراقبتهای اورژانس بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد.
۱۳. در موارد الکتیو براساس ضوابط تعریف شده باشد.
۱۴. در مراقبتهای اورژانس در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، زمینه‌ی انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد.
۱۵. در مراحل پایانی حیات به کاهش درد و رنج بیمار و نیازهای روانی وی و خانواده‌اش توجه شود. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

محور دوم: اطلاعات در اختیار بیمار قرار گیرد

۱. مفاد منشور حقوق بیمار تبیین شود.
۲. ضوابط و هزینه‌های بیمارستان و ضوابط بیمه .
۳. نام، مسؤولیت و رتبه‌ی اعضای گروه پزشکی مشخص باشد.
۴. روشهای تشخیصی، درمانی، نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار
۵. نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج
۶. کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
۷. ارائه آموزشهای ضروری برای استمرار درمان.

محور دوم: اطلاعات در اختیار بیمار قرار گیرد

۸. اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط جسمانی، روانی، زبان و تحصیلات بیمار در اختیار وی قرار گیرد. مگر اینکه ارائه‌ی اطلاعات سبب تاخیر در درمان و آسیب به بیمار گردد در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام درمانی انجام شود.

۹. در صورتیکه بیمار تمایل به گرفتن اطلاعات نداشته باشد خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر اینکه عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد.

۱۰. بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت شده در پرونده‌ی بالینی خود و تصویر آن دسترسی داشته باشد و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

محور سوم: حق انتخاب بیمار در تصمیم‌گیری

۱. انتخاب پزشک معالج و مرکز درمانی در چارچوب ضوابط باشد.
۲. انتخاب و نظرخواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور
۳. شرکت یا عدم شرکت در هرگونه پژوهش
۴. قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن. مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد.
۵. اعلام نظر بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی.
۶. در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی فرد مناسب دیگری جایگزین گردد.

محور سوم: حق انتخاب بیمار در تصمیم‌گیری

۷. انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع باشد.

۸. پس از ارائه اطلاعات، زمان کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری داده شود.

محور چهارم: حریم خصوصی

۱. ارائه خدمات باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار با رعایت اصل رازداری باشد.
۲. رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد.
۳. امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد.
۴. فقط بیمار، گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند می‌توانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند.
۵. بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد.
۶. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

محور پنجم: شکایت حق بیمار است

- ▶ ۱. هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود به مقامات ذیصلاح شکایت نماید.
- ▶ ۲- بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند.
- ▶ ۳. خسارت ناشی از خطای پزشکی باید در کوتاهترین زمان ممکن جبران شود
- ▶ ۴. در صورتی که بیمار فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار برعهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی خواهد بود. ولی چنانچه فرد جایگزین برخلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدیدنظر در تصمیم‌گیری را بنماید
- ▶ چنانچه بیماری که صلاحیت تصمیم‌گیری ندارد اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.